

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 47 Din 31.01.2023

Dosar nr.: 335/2022

Petiția nr.: 3548/19.05.2022

Petentă: Fundația Szekler Monitor

Reclamat:, Ministrul Transporturilor și Infrastructurii

Obiect: petenta reclamă o postare pe Facebook și comentariile care o însoțesc, cu potențial caracter discriminatoriu la adresa maghiarilor, cu referire la faptul că a fost intonat imnul secuiesc la finalul unui meci de hochei în Lublijana

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Ministrul Transporturilor și Infrastructurii, domiciliu procesual ales MP Partners Societate Civilă de Avocați, loc. București, Bd. Unirii nr. 4, bl. 8B, sc. 1, ap. 18, sector 4

II. Citarea părților

3. Prin adresa nr. 3548/20.06.2022 comunicată petentei s-a invocat din oficiu **excepția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării** având în vedere situația de fapt (fapte de natură penală), deoarece aspectele sesizate nu intră în atribuțiile Consiliului, ci revin spre competență soluționare organelor de cercetare penală, fiind fapte prevăzute și sancționate de Codul penal.

4. Petenta a răspuns prin adresa nr. 4627/04.07.2022.

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

6. Părțile au fost citate pentru data de 21.11.2022 (filele 18-19 din dosar). La termen părțile au fost absente. Partea reclamată a depus punct de vedere la dosar. Punctul de vedere depus de partea reclamată a fost comunicat petentei în vederea depunerii de concluzii scrise. Petenta a depus la dosar concluzii scrise.

7. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerea petentei

8. Prin petiția nr. 3548/19.05.2022 petenta precizează următoarele aspecte relevante:

- între 3 și 8 mai 2022 a avut loc la Lublijana campionatul mondial de hochei pe gheață, divizia I/A, la care a participat și echipa României, formată în mare parte din jucători de etnie maghiară din județele Harghita și Covasna;
- conform protocolului oficial al competiției, fiecare meci a început cu prezentarea echipelor și s-a terminat cu premiarea celui mai bun jucător din ambele echipe, urmat de intonarea imnului de stat al echipei câștigătoare. După aceea echipele au fost libere să plece la vestiare, iar spectatorii să părăsească tribuna. Conform uzanțelor însă, și la acest eveniment echipele au mai făcut un tur de patinoar, au salutat publicul, iar acesta la rândul lui și-a ovaționat echipa;
- la acest campionat au participat mulți spectatori din Ungaria (echipa fiind favorită la avansarea în grupa mondială), dar și un număr însemnat de spectatori din România, cu precădere din cele două județe amintite mai sus. Iar datorită faptului că mare parte a jucătorilor echipei României provine din cele două județe, respectiv că la meciurile de campionat care se desfășoară în cele două județe se obișnuiește ca la sfârșitul meciurilor publicul să cânte un cântec intitulat imnul secuiesc, la sfârșitul fiecărui meci pe care România l-a jucat la Lublijana spectatorii au cântat acel cântec;
- ultimul meci al României a fost cel cu Ungaria, care a avut loc pe data de 8 mai 2022, iar diferența dintre celelalte trei meciuri și acesta a fost că fanii ambelor echipe (care au stat în aceeași tribună, fără să existe adversități între ei) au cântat împreună cântecul respectiv (aceasta fiind logic, de vreme ce în ambele echipe au evoluat jucători care provin din Ținutul Secuiesc);
- a doua zi partea reclamată a postat pe pagina ei de Facebook un text fulminant, din care reiese în mod evident că nu este familiarizat cu domeniul hocheiului și nu s-a documentat cu privire la ce s-a întâmplat de fapt la Lublijana, declarându-se scandalizat și solicitând reacții dure din partea autorităților române;
- procedând așa partea reclamată a făcut afirmații faptic neadevărate, respectiv defăimătoare (că jucătorii au fost cei care au cântat, respectiv că acel presupus fapt ar constitui lipsă de respect față de România și față de români, pe când chiar dacă jucătorii ar fi cântat, ei ar fi făcut uz numai de dreptul lor constituțional la a-și afirma identitatea), respectiv a indus în eroare cititorii (care au înțeles că acel cântec a fost cântat în locul imnului României), care luând de bune cele afirmate sau sugerate s-au scandalizat. Iar rezultatul a fost cel previzibil, adică sute de comentarii care încalcă într-un fel sau altul prevederile OG nr. 137/2000, cum ar fi de exemplu:
  - invenții bozgoricești;
  - Aici e România, chiar dacă unora nu le place! Nu-ți place, pa și la gară!;
  - Mă bozgorule, secui nu mai sunt;
  - Vorbiți jechoșilor românește;
  - Acasă între voi vorbiți ce limbă vreți fu**-vă-n gură de jeguri spurcați;
  - Bau măscăricilor de unguri;
  - Mergeți dracu în Ungaria și lătrați acolo până răgușiți;
  - te-n gură de bozgor!;
  - Jegosule, ciocul mic!;
  - Bozgorilor, afară cu voi din România!
- este de remarcat și numărul mare de aprecieri (peste 9600), comentarii (3000) și

distribuirii (688) făcute la postarea pe Facebook;

- prin acest text și comentariile generate se instigă împotriva jucătorilor de etnie maghiară din lotul României, dar și a comunității maghiare din România în general, iar pe de altă parte li se atribuie un comportament antiromânesc;
- se creează astfel o diferențiere, bazată pe criteriul apartenenței etnice care afectează dreptul maghiarilor din România la demnitate (fiind catalogați ca bozgori, jegoshi, măscărici etc.)
- sunt incidente prevederile OG nr. 137/2000, art. 2 alin. (1), art. 2 alin. (4), art. 2 alin. (5), art. 15;
- în conformitate cu art. 10 alin. 2 din Convenția europeană a drepturilor omului și jurisprudența CEDO în domeniu, nu se poate invoca libertatea de exprimare pentru promovarea ideilor rasiste, antisemite, xenofobe;
- partea reclamată nu poate invoca faptul că este doar deținătorul paginii de internet pe care au fost publicate textele care stau la baza petiției, este administratorul acestei pagini de internet, a acordat permisiunea altora să comenteze, fără să intervină în vreun fel când apar comentarii denigratoare, ofensatoare și discriminatorii, nu s-a conformat când un colaborator al petentei i-a atras atenția că se încalcă legea și a solicitat ștergerea comentariilor și a postării;
- partea reclamată acceptă pe pagina sa comentarii practic anonime, ceea ce face foarte grea identificarea persoanelor care comentează, iar procedând așa de fapt invită persoanele care comentează la exprimări de genul celor citate mai sus, pentru că pot face acest lucru fără urmări pe plan personal;
- în plus, partea reclamată este politician și s-a folosit de funcția sa de membru al Guvernului României nu conform jurământului depus, ci pentru a iniția o acțiune antiminoritare, a da mai multă credibilitate și consistență ideilor sale xenofobe.

Petenta depune înscrisuri la dosar.

9. Prin adresa nr. 4627/04.07.2022 petenta își exprimă punctul de vedere referitor la excepția de necompetență materială invocată din oficiu și arată că în petiție a reclamat o serie de fapte care în opinia sa reprezintă mai multe contravenții (discriminare, hărțuire, tratament degradant, propagandă naționalist – șovină și instigare la ură rasială sau națională). Dintre aceste contravenții doar instigarea la ură națională poate intra în competența organelor de cercetare penală, în funcție de gravitatea faptelor concrete care sunt de acea natură. Astfel, excepția poate fi ridicată în raport cu acele fapte, dar în niciun caz pentru toate faptele reclamate în petiție. Petenta arată că în anii precedenți parchetele au clasat plângerile sale în cazul faptelor asemănătoare celor reclamate acum pe motiv că nu ar avea gravitatea suficientă pentru a fi considerate infracțiuni. Petenta consideră că astfel de fapte trebuie sancționate și e de preferat o sancțiune contravențională față de o clasare a plângerii adresate parchetului. Dacă se va considera că faptele sunt de gravitate penală petenta solicită sesizarea organelor de cercetare penală. Petenta mai precizează că în cazul altor două petiții (dosarele nr. 334/2020 și 345/2022) nu a fost invocată excepția de necompetență materială și este de dorit o practică unitară.

10. Prin adresa nr. 9033/14.12.2022 petenta depune concluzii scrise și arată următoarele:

- partea reclamată face mai multe afirmații care sunt ori faptic neadevărate ori nerelevante raportat la răspunderea sa în fața legii;
- deoarece meciul a fost transmis live acesta a fost urmărit de unul dintre membrii

fundației petente și petenta constată că, contrar stării de fapt descrisă în petiție, persoana reclamată face o serie de afirmații faptic false, pentru a-și susține punctul de vedere;

- în concret, se susține că jucătorii echipei României s-au strâns în fața tribunei în care se regăseau suporterii maghiari și au cântat alături de hocheiștii echipei Ungariei imnul Ținutului Secuiesc. Față de aceasta adevărul este că nu există o astfel de tribună, suporterii celor două echipe nu au stat în tribune diferite, ci împreună, amestecați, iar de cântat au cântat suporterii și nu jucătorii;
- petenta deduce că partea reclamată ori nu a văzut meciul, ori face afirmații false în mod intenționat;
- dar partea reclamată a făcut afirmații faptic neadevărate prin care a instigat și a incitat la ură împotriva maghiarilor;
- trebuie făcută o distincție calară între dezbaterile politice și luările de poziție ale politicianilor în fața cetățenilor, în spațiul public;
- în cazul de față este vorba nu despre o dezbatere politică unde sunt valabile constatările CEDO referitoare la libertatea de exprimare, ci de o postare pe Facebook, în care partea reclamată ar fi trebuit să fie mai circumspectă;
- în postare nu se face referire la nicio lege, sunt făcute numai și numai niște afirmații instigatoare, dar total neîntemeiate, despre ceea ce partea reclamată pretinde că s-a întâmplat după meciul de hochei România – Ungaria;
- art. 10 din Legea nr. 75/1994 nu a fost încălcat cu ocazia acelui eveniment și nici art. 20 din aceeași lege;
- nici art. 12 alin. 3 din Constituție nu a fost încălcat, nu a fost intonat de nimeni în cadrul programului oficial un alt imn în locul imnului oficial al României. La ceea ce se referă postarea părții reclamate s-a desfășurat după terminarea programului oficial și oricum nu a fost inițiat sau comis de către jucătorii blamați de către partea reclamată. Tot ce au făcut ei a fost că s-au comportat în mod civilizată într-un moment în care spectatorii au făcut un gest în cinstea lor, le-au mulțumit că au luptat cu dăruire pentru țara pe care au reprezentat-o, cu mențiunea că jucători originari din Ținutul Secuiesc au evoluat în ambele reprezentative, iar cei care au cântat au fost spectatorii din ambele țări;
- judecătorii sunt cei care garantează supremația legii, iar dacă partea reclamată constata o încălcare a legii nu scria o postare pe Facebook, ci sesiza organele competente;
- nu încălcarea unor legi o deranjează pe partea reclamată, ci faptul că există în România o regiune tradițională care se numește Ținutul Secuiesc, locuit majoritar de secui și acea regiune are un imn propriu, intonat în mod regulat pe diferite patinoare din țară sau din străinătate;
- în postare se face o diferență explicită între jucătorii etnici maghiari care au ascultat cu respect imnul Ținutului Secuiesc și cei etnic români care nu au participat la acea “mascaradă”, o frază care trădează adevărata față a părții reclamate și contrazice flagrant prima frază din postare;
- cu privire la comentariile terților la postarea reclamată, petenta a invocat atât jurisprudența internă, cât și CEDO;
- din faptul că și alte persoane au făcut, cu referire la același eveniment, afirmații sau declarații care încalcă prevederile OG nr. 137/2000 nu rezultă că faptele reclamate nu trebuie sancționate;
- după cercetările efectuate de Federația Română de Hochei pe Gheață aceasta nu a

luat nicio măsură împotriva jucătorilor, pentru că nu s-a putut constata nici măcar vreo încălcare a regulamentelor;

- petenta solicită sancționarea părții reclamate.

Sușinerile părții reclamate

9. Prin adresa nr. 8413/21.11.2022 partea reclamată își exprimă punctul de vedere prin care arată următoarele:

- nu s-a produs o acțiune de discriminare asupra comunității de etnie maghiară, iar declarațiile părții reclamate au fost făcute în limitele permise de exercițiul libertății de exprimare;

- în fapt, în data de 8 mai 2022 a avut loc meciul România – Ungaria în Slovenia, Lublijana, la Campionatul Mondial de Hochei pe Gheață, divizia I/A. Meciul s-a finalizat cu învingerea României de către Ungaria. După intonarea imnului câștigătoarei, toți jucătorii din naționala României s-au strâns în fața tribunei în care se regăseau suporterii maghiari și au cântat, alături de hocheiștii echipei Ungariei, imnul Ținutului Secuiesc. Din lotul României 3 jucători au refuzat să participe la moment și nu au stat alături de colegii lor;

- ulterior acestui eveniment, partea reclamată a postat pe pagina personală de Facebook următorul text:

“Ca timișorean, înțeleg perfect ce înseamnă să trăiești într-o comunitate multiculturală și multietnică, în care toată lumea este respectată. Nu pot însă să înțeleg și să tolerez gestul infam al hocheiștilor din naționala României care au cântat așa – zisul imn al Ținutului Secuiesc. Este un afront și o lipsă nerușinată de respect față de România, față de români și față de tricolor. Și sper ca lucrurile să nu rămână nepedepsite.

Cer Federației Române de Hochei, Ministerului Sportului și tuturor celorlalți factori responsabili să ia măsuri urgente pentru a aplica cele mai dure sancțiuni după acest gest incalificabil. Cine nu respectă România nu are ce căuta în roșu, galben și albastru! Pentru noi aceste culori înseamnă totul!

PS: Respect celor trei jucători ROMÂNI care s-au dat la o parte și nu au participat la această mascaradă! #Romania#tricolor#imnulnational#”;

- în urma acestei postări pe rețeaua de socializare Facebook petenta a formulat sesizarea privind pretinse acțiuni de discriminare realizate de partea reclamată pe criteriul de apartenență la o comunitate etnică, invocându-se o presupusă instigare a cititorilor împotriva jucătorilor etnic maghiari din lotul României și a comunității maghiare;

- în esență, petenta susține că ar fi fost formulate afirmații faptic neadevărate, s-a instigat la un comportament antiminoritar pe baza opiniilor xenofobe ale părții reclamate, iar jucătorii ar fi avut dreptul de a cânta inclusiv imnul Ținutului Secuiesc fiindcă ar face uz de dreptul lor constituțional de a-și afirma identitatea;

- petenta invocă încălcarea art. 2 alin. 4 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;

- o faptă poate fi calificată ca fiind discriminatorie doar dacă îndeplinește cumulativ cele 4 condiții legale, întrucât o ingerință a statului în libertatea de exprimare se impune doar în condiții restrictive, care se apreciază de la caz la caz;

- de asemenea, Curtea europeană a subliniat de multe ori în jurisprudența sa importanța libertății dezbaterii politice într-o societate democratică, bineînțeles, în limitele impuse de

lege și etică. De altfel, Curtea a subliniat că o atingere adusă acestei libertăți poate risca să aibă un efect disuasiv privind exercițiul ei;

- partea reclamată consideră că fapta nu constituie discriminare;
- în cauză, afirmațiile părții reclamate sunt făcute în spiritul respectării statului de drept, îndeamnă exclusiv la respectarea legii și a principiilor constituționale și condamnă comportamentele prin care se încalcă prevederile legale, fiind realizate în cuprinsul unui mesaj politic;

- declarația nu poate fi considerată discriminatorie deoarece nu favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant comunitatea maghiară, ci are scopul de a semnaliza încălcarea unor norme imperative;

- astfel: - Legea nr. 75/1994 privind arborarea drapelului României, intonarea imnului național și folosirea sigiliilor cu stema României de către autoritățile și instituțiile publice menționează în mod expres următoarele: art. 10 lit. e) *“pe stadioane și alte baze sportive, cu ocazia desfășurării competițiilor sportive oficiale internaționale în care este reprezentată România”*; art. 20 *“Cetățenii sunt datori să manifeste respect față de drapelul și imnul național al României și să nu comită niciun act prin care s-ar aduce ofensă acestora”*;

- Constituția României: art. 12 alin. 3: *“Imnul național al României este <Deșteaptă-te române>”*;

- jucătorii și oficialii echipei naționale a României, care participă la competiții internaționale, sunt obligați ca, de câte ori se cântă imnul României – atât la meciurile oficiale, cât și la cele amicale – în timpul intonării imnului de stat al României să aibă o poziție dreaptă, în picioare, cu fața spre locul unde este arborat drapelul României, jucătorii să își scoată căștile de pe cap, iar oficialii să aibă capul descoperit, fiind obligatorie respectarea unei atitudini de respect față de imnul României;

- astfel cum rezultă și din Regulamentul competiției, imnul național reprezintă, pentru fiecare echipă participantă în parte, singurul element de referință, apartenență și identificare;

- în cauză nu există un tratament diferențiat pe fondul apartenenței la comunitatea maghiară a jucătorilor din lotul României;

- în conformitate cu art. 10 lit. e) din Legea nr. 75/1994, imnul național se intonează cu ocazia desfășurării competițiilor sportive oficiale de nivel internațional;

- apartenența la echipa națională implică astfel o atitudine de respect față de simbolurile țării sub tutela căreia se participă în competiție. Contrar susținerilor petentei, intonarea într-o competiție internațională, de către echipa națională, a imnurilor oricăror alte țări/regiuni sau teritorii diferite de cele ale țării din a cărei echipă face parte jucătorul la un meci internațional nu reprezintă o atitudine de respect față de simbolurile naționale, constituționale;

- nu poate fi invocată discriminarea din moment ce declarația a fost justificată de un scop legitim – respectarea legii, iar metoda de atingere a acestui scop a fost adecvată și necesară;

- în calitate de Ministru al Transporturilor și al Infrastructurii partea reclamată are obligația de a apăra democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României, conform jurământului depus;

- limbajul utilizat a fost elocvent, concis, specific funcției pe care partea reclamată o deține și a rigorilor profesionale în momentul în care s-a adresat cetățenilor și nu a conținut nicio ofensă la comunitatea maghiară;
- afirmațiile nu sunt susceptibile de a crea un cadru discriminatoriu deoarece au avut un fundament legal;
- ceea ce pretinde petenta este în contradicție cu Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale. Practic, prin sesizare se urmărește sancționarea unei declarații care susține respectarea legii, pe motivul că astfel s-ar încălca drepturile altor comunități în România. Astfel, Consiliul s-ar regăsi în situația în care ar sancționa un îndemn la respectarea legii pe criteriul că legea în sine ar figura ca un element discriminatoriu, fapt care depășește cadrul legal de soluționare al Consiliului, în conformitate cu Decizia enunțată;
- respectarea și promovarea drepturilor minorităților naționale este o preocupare constantă a clasei politice din România. Cu toate acestea, conform art. 12 din Constituție, imnul este un simbol național. Astfel, intonarea exclusivă a imnului național al României la evenimentele sportive internaționale are o semnificație precisă și indică apartenența echipei la statul român, fiind așadar perfect justificată interdicția implicită, prin omisiunea reglementării de a intona sau de a participa la intonarea imnului unei alte țări sau a unui alt teritoriu în momente de asemenea anvergură;
- referitor la critica conform căreia partea reclamată ar fi indus electoratul în eroare prin faptul că nu jucătorii României au cântat propriu – zis, partea reclamată amintește faptul că în momentul intonării imnului național, regulamentul este că aceștia trebuie să adopte o poziție dreaptă, să fie orientați cu fața spre locul unde este arborat drapelul țării al cărui imn se intonează, iar acest fapt a avut loc întocmai în momentul intonării imnului Ținutului Secuiesc, când jucătorii au rămas în fața tribunei Ungariei;
- în ceea ce privește dreptul constituțional al unei persoane de a-și afirma identitatea, invocat de petentă, nu există absolut nicio îngrădire a acestuia în conținutul postării Petenta distrage atenția de la nerespectarea Regulamentului pe temeiul altor drepturi fundamentale;
- în mod evident, un cadru solemn – reprezentarea României la Campionatul Internațional de Hochei pe Gheață – impune un anumit tip de comportament și un set de reguli, de aici necesitatea intonării imnului național în momentul în care jucătorii se află pe teren;
- s-ar fi putut percepe un comportament lipsit de toleranță doar dacă s-ar fi făcut, eventual, o remarcă la imnul Ținutului Secuiesc în sine sau s-ar fi insinuat interzicerea intonării acestuia în alte circumstanțe particulare sau în orice alt context, însă ne este cazul;
- exprimarea părții reclamate a fost neechivocă, iar modul în care petenta înțelege să formuleze petiția cu rea – credință, atribuindu-i părții reclamate o atitudine xenofobă și antiminoritară, este injust;
- nu sunt întrunite condițiile pentru a fi atrasă răspunderea pentru comentariile la postare;
- în virtutea funcției pe care partea reclamată o deține, pagina sa de Facebook reprezintă o platformă de comunicare cu electoratul, un mijloc de transmitere a mesajului politic. Limbajul folosit de partea reclamată a fost unul corespunzător, prin care a asigurat cititorii că nu este în fapt vorba de o aversiune față de comunitatea maghiară;

- solicitarea petentei de a fi sancționată partea reclamată pentru punctele de vedere exprimate de cititori nu este temeinică, atât din perspectiva că ar forma un precedent prin care persoanele politice ar trebui să cenzureze opiniile electoratului, cât și din perspectiva faptului că nu există o corelație cauză – efect între postarea propriu – zisă și punctele de vedere exprimate prin comentarii;
- postarea nu a avut rolul de știre, nu a adus la cunoștința publicului o informație nouă pe care de altfel, nu ar fi putut să o preia din presa națională. Astfel, nu se poate susține că partea reclamată a instigat la discriminare față de comunitatea maghiară, din moment ce a analizat un fapt notoriu la acel moment și și-a expus indignarea față de nerespectarea legii la un eveniment sportiv internațional;
- atât presa, cât și alți politicieni și-au manifestat indignarea și șocul față de gestul jucătorilor români de a intona imnul Ținutului Secuiesc în timp ce reprezentau România la o competiție internațională; în ceea ce privește liderii politici, s-au formulat puncte de vedere conform cărora acel comportament trebuie sancționat (ex. președintele PSD, vicepreședintele PNL, președintele AUR); la nivel intern, liderul Federației Române de Hochei pe Gheață a condamnat gestul jucătorilor prin nerespectarea normelor instituite prin regulament, iar Biroul Federal al Federației Române de Hochei pe Gheață a dat un comunicat și a decis să sesizeze Comisia de Disciplină de la nivelul Federației Române de Hochei pe Gheață în acest sens;
- partea reclamată solicită respingerea cererii și constatarea că postarea nu a avut un caracter discriminatoriu, nu a incitat la ură împotriva comunității maghiare și s-a încadrat întocmai în limitele libertății de exprimare.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

10. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

11. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

12. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

13. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Musselle împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva*

Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „*analoagă ori relevant similară*” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

14. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

15. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „*sau oricare alt criteriu*”, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „*Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele*” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

16. Conform jurisprudenței CEDO, discriminarea bazată pe etnicitatea presupusă reprezintă discriminare rasială (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005, §55-56).

17. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

18. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

19. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - accesibilitatea;
    - precizitatea;
    - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

20. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminatoriu, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

21. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

22. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

23. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în

- drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere

- privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității,

respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

24. Art. 30 al Constituției României care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

25. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziaristi etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor*

ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

26. Înalta Curte de Casație și Justiție a decis în mod repetat că persoanele care au cont pe Facebook nu răspund juridic pentru comentariile altor persoane decât în situația în care li se solicită în mod expres ștergerea respectivelor mesaje.

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

27. Colegiul director constată că reclamatul a publicat un text pe Facebook prin care a afirmat că jucătorii echipei care au reprezentat România la un meci internațional de hochei au cântat imnul secuiesc în loc de imnul României, ceea ce reprezintă lipsă de respect față de România și față de români. La această postare au apărut comentarii care au folosit sintagma de „bozgori” referitor la maghiari, maghiarii fiind numiți și „jegoși”, „jeguri spurcate”, „măscărici”, indicând ca ei să plece din România.

28. Privind dreptul la demnitate, persoanele de etnie maghiară din România, care trăiesc în Secuime, se află în situație analoagă cu alți cetățeni ai României.

29. Comentariul petentului s-a referit la un grup de maghiari din România, pentru care imnul secuiesc reprezintă un simbol de apartenență culturală, ceea ce reprezintă o caracteristică personală.

30. Negarea dreptului ca o comunitate să-și manifeste în mod liber apartenența culturală este de natură să atingă demnitatea.

31. În conformitate cu pct. 23 lit. n, libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni, astfel limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CNCD.

32. Având în vedere că nu există o nevoie publică urgentă privind necesitatea restrângerii libertății de exprimare a reclamatului referitor la imnul secuilor, în contextul în care nu a fost informat corect privind evenimentele reale, Colegiul director consideră că afirmațiile reclamatului nu depășesc limitele libertății de exprimare conform art. 10 din **Convenția europeană a drepturilor omului**, având în vedere cauzistica CEDO.

33. În conformitate cu practica instanțelor de judecată, reclamatul nu răspunde juridic pentru comentariile altor persoane.

34. Având în vedere un posibil caracter penal al comentariilor, petentul are posibilitatea de a formula plângere penală la IGPR - Direcția de Investigații Criminale, Biroul pentru Investigarea Infracțiunilor Motivate de Ură pentru identificarea și sancționarea persoanelor care au postat comentariile care ar putea reprezenta incitare la ură.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Afirmațiile reclamatului nu depășesc limitele libertății de exprimare conform art. 10 din **Convenția europeană a drepturilor omului**;
2. În conformitate cu practica instanțelor de judecată, reclamatul nu răspunde juridic pentru comentariile altor persoane decât în situația în care li se solicită în mod expres ștergerea respectivelor mesaje;
3. O copie a prezentei hotărâri se comunică părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: —

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SULIMAN SECYL – Membru

Redactată și motivată: A.Cs., S.A., H.I.
Data redactării: 01.02.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.